

УДК 349.2

**ДО ХАРАКТЕРИСТИКИ ТРУДО-ПРАВОВИХ ПРИНЦИПІВ
ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

Гарбузюк К. Г.

*декан факультету № 2
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
канд. юрид. наук
ORCID 0000-0002-6714-5074*

Правове регулювання кадрового забезпечення органів Національної поліції України є складним явищем, яке має будуватись на сукупності відправних начал, вихідних ідей, які в науковій літературі прийнято називати принципами. Під останніми в розрізі представленої проблематики необхідно розуміти розчинені у нормах трудового законодавства базові, основоположні, об'єктивно існуючі, керівні ідеї, які лежать в основі регулювання суспільних відносин у сфері праці та несуть у собі певний стандарт поведінки суб'єктів трудового права в контексті реалізації ними діяльності із кадрового забезпечення особливої категорії працівників – поліцейських.

Базовими загальними трудо-правовими принципами правового регулювання кадрового забезпечення поліції є взаємопов'язані вихідні ідеї верховенства права та законності. Обидва зазначені принципи віднайшли своє відображення у Конституції України, а також Законі України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 р. № 580-VIII. Так, в Основному Законі зазначено, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права. Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй. Норми Конституції України є нормами прямої дії¹.

¹ Конституція України : закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-вр. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. Ст. 2598.

Відповідно до відомчого нормативно-правового акта, поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Крім цього, поліція діє виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України¹. В контексті кадрового забезпечення поліції зазначені принципи виражаються у декількох моментах: по-перше, основним регулятором правовідносин у сфері праці поліцейських та її забезпечення є виключно право, вплив якого виражається крізь норми інституту трудового законодавства; по-друге, діяльність суб'єктів кадрового забезпечення Національної поліції повинна відбуватись у повній відповідності до норм чинного законодавства України.

Доповненням зазначених принципів є галузева трудо-правова ідея єдності та диференціації регулювання трудових правовідносин. Відповідно до принципу єдності та диференціації, основою кадрового забезпечення поліцейських є система норм законодавчих актів як загальнотрудової сфери, що визначає стандарти та закономірності регламенту праці всіх без виключення категорій працівників, а також спеціальні документи – відомчі нормативно-правові акти, що окреслюють специфіку трудового процесу виключно працівників поліції. Основу даного принципу можна знайти у нормах КЗпП, що допускає існування як загальнотрудових юридичних норм та актів, так і спеціальних².

Наступним трудо-правовим принципом правового регулювання кадрового забезпечення поліції слід визначити рівність трудових прав громадян України. Питання рівності в контексті кадрового забезпечення поліцейських обумовлюється тим, що в рамках діяльності з управління робочим процесом поліцейських не може мати місце дискримінація в усіх її проявах. У цьому принципі міститься вимога про те, щоб кадровий склад поліції виконував трудову діяльність в умовах рівності, толерантності, терпимості, поваги до індивідуальності кожного працівника. Відповідно до цього принципу одними з основних цілей кадрового забезпечення в НПУ є: по-перше, встановлення та підтримка подібних умов; по-

¹ Про Національну поліцію : закон від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.

² Кодекс законів про працю України : закон від 10.12.1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1971. № 50.

друге, систематичне проведення заходів, спрямованих на попередження та профілактику дискримінації в роботі органу влади.

Ще однією важливою керівною ідеєю правового регулювання кадрового забезпечення НПУ є принцип забезпечення справедливих та безпечних умов праці та відпочинку, зміст якого полягає в тому, що робота на посадах в органах поліції повинна здійснюватися в належних, безпечних і здорових умовах та своєчасно і в повному обсязі оплачуватися, забезпечуючи гідне людині існування для неї самої та її сім'ї; повинен забезпечуватись відпочинок, включаючи обмеження робочого часу, надання щоденного відпочинку, вихідних, святкових, неробочих днів та оплачуваної щорічної відпустки з урахування усього масиву специфіки поліцейської діяльності та присутніх в ній ризиків¹.

Останніми принципами правового регулювання кадрового забезпечення Національної поліції є трудо-правові вихідні засади спеціального змісту, які притаманні виключно даному напрямку юридичного впливу, а не всій галузі трудового права. У числі подібних принципів слід виділити:

1) принцип стабільності, відповідно до якого кадрове забезпечення здійснюється систематично та супроводжує весь трудовий процес всіх працівників НПУ;

2) принцип комплексності – відповідно до зазначеної вихідної засади кадрове забезпечення має здійснюватися комплексно: від розроблення програм до практичного втілення відповідних заходів у життя;

3) принцип пріоритету трудових інтересів поліцейських, відповідно до якого кадрове забезпечення органів Національної поліції повинно бути направлено, у першу чергу, на формування найбільш сприятливих умов для реалізації поліцейськими наданих та гарантованих їм Конституцією і законодавством трудових прав, а вже потім кадрової політики керівництва;

4) принцип розвитку кадрового потенціалу – кадрове забезпечення повинно спрямовуватись на постійне підвищення кваліфікації та професійних навичок кадрового складу поліції з метою поліпшення виконання поліцейськими своїх трудових та службових функцій, а також посилення вимог до кандидатів на службу в НПУ.

Отже, саме наведене коло керівних ідей становить систему принципів правового регулювання кадрового забезпечення праці-

¹ Мельник К. Ю. Трудове право України : підручник. Харків : Діса плюс, 2014. 480 с. С. 39.

Сучасний стан забезпечення трудових прав і прав у сфері соціального забезпечення та перспективи його поліпшення. Харків, 2021

вників поліції. На наш погляд, вказані основоположні засади найбільш повно показують юридичний зв'язок кадрового забезпечення як окремого інституційного утворення із трудовою галуззю права, та одночасно із цим унікальність даного явища та особливості сфери трудової діяльності поліцейських. На жаль, сьогодні лише окремі із зазначених принципів закріплюються у нормах чинного законодавства, яке регулює процедури кадрового забезпечення НПУ. Зазначене, у свою чергу, має негативне як теоретичне, так і практичне значення, оскільки перешкоджає нормальному функціонуванню правовідносин у відповідній сфері.